

Súd: Okresný súd Považská Bystrica
Spisová značka: 13C/46/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3719202985
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Gabriela Sopková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPB:2022:3719202985.17

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Považská Bystrica, sudkyňou JUDr. Ing. Gabrielou Sopkovou, PhD., v spore žalobcov 1/ E. Č., narodeného XX.XX.XXXX, 2/ L. Č., narodenej XX.XX.XXXX, 3/ E. Č. X., narodeného XX.XX.XXXX a 4/ N. Č.W., narodeného XX.XX.XXXX, všetci bytom U. XXX, všetci právne zastúpení JUDr. Zuzanou Tomášovou, advokátkou so sídlom Považská Bystrica, ul. Železničná 90/12, IČO: 36 123 692, proti žalovaným 1/ M. Č., narodenému XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, 2/ F. Č., narodenému XX.XX.XXXX, bytom H. Q. X. XXX a 3/ V. Č., narodenému XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, v konaní o určenie neplatnosti vydedenia, takto

rozhodol:

I. Žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ v časti o určenie, že listina o vydedení spísaná vo forme Notárskej zápisnice S., S. XXXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, spísaná M. Č., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q., X. X. XXX/X, je neplatná z a m i e t a.

II. Žalovaným 1/, 2/ a 3/ náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/ a 4/ v súvislosti s výrokom I. n e p r i z n á v a.

III. U r č u j e , že žalobca 1/ E. Č., nar. XX.XX.XXXX je dedičom zo zákona po poručiťke M. Č., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q., X. X. XXX/X .

IV. Žalobca 1/ m á nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ v súvislosti s výrokom III. v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania sú žalovaní 1/, 2/ a 3/ povinní zaplatiť žalobcovi 1/ spoločne a nerozdielne do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá súdny úradník.

V. Štát m á voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia neplatnosti vydedenia a určenia, že žalobca 1/ je dedičom zo zákona po poručiťke M. Č.W., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q., X. X. XXX/X. Uviedli, že žalobca 1/ a žalovaní 1/ až 3/ sú súrodenci, ich matkou bola M. Č., po ktorej prebieha dedičské konanie č.k. XD XX/XXXX, ktoré prejednáva notársky komisár F.. M. J.. Dňa XX.XX.XXXX prebiehalo v predmetnej dedičskej veci pojednávanie a v tomto konaní bola predložená notárska zápisnica spísaná dňa XX.XX.XXXX M. Č., ktorá obsahovala listinu o vydedení, ktorej predmetom bolo vydedenie žalobcu 1/ a tiež jej vnukov (žalobcov 2/, 3/ a 4/). Dôvodom vydedenia sú uvádzané dôvody uvedené v ust. § 469a ods. 1 písm. a),b) OZ, t.j. „syn s rodinou mi neposkytuje potrebnú pomoc v starobe, chorobe a zároveň o mňa trvalo neprejavuje záujem, ktorý by mal ako potom prejavovať“. Zásadne s dôvodmi vydedenia žalobcovia nesúhlasili a namietali toto tvrdenie poručiťky. Nie je pravdou, že žalobca 1/ neposkytoval pomoc svojej matke v starobe a chorobe, pretože s matkou

bol v pravidelnom kontakte a tiež jeho rodina. Spoločne trávili voľný čas, spoločne oslavovali rodinné udalosti a tvrdenie poručiťky vychádza z návodu súrodencov žalobcu 1/, kde nepopiera, že medzi nimi boli problémy a konflikty. Zápisnica o vydedení bola spísaná XX.XX.XXXX. Z roku XXXX našiel v telefóne dôkaz, že sa s matkou stýkali a ako uviedol, vzťah medzi nimi bol úprimný a dobrý. Dôležitou okolnosťou je skutočnosť, že poručiťka v roku XXXX utrpela mozgovú príhodu a následne po tejto udalosti mala zdravotné problémy, ktoré sa stupňovali, začala zabúdať, niektoré správania boli nevysvetliteľné a divné a navyše mala problémy s orientáciou. O tejto skutočnosti všetky deti vedeli a dokonca po prepustení z nemocnice bola v starostlivosti žalobcu 1/, v ich byte, pričom je potrebné uviesť, že rodinný dom, v ktorom býva je v spoluvlastníctve a v užívaní dvoch rodín a to žalobcu 1/ a žalovaného 1/ a poručiťka sa úplne bežne rozhodovala u ktorého z nich bude a podľa toho sa aj správala. Zásadne popieral, že poručiťke on, príp. jeho rodina neposkytol pomoc v prípade potreby, príp. inak sa o ňu nezaujímal. Poručiťka v čase spisovania listiny o vydedení bola po mozgovej príhode a mala psychiatrické problémy, na ktoré bola dlhodobo liečená a bola absolútne ovplyvniteľná inými osobami a žalobca 1/ je presvedčený, že notársku zápisnicu, ktorá je predmetom vydedenia nespisovala v plnom psychickom zdraví a na základe slobodnej vôle. Základným problémom medzi žalobcom 1/a žalovanými bola skutočnosť, že poručiťka, ktorá vlastnila byt v Q., súhlasila, aby založil jej byt v prospech peňažného ústavu, kde si zabezpečoval pôžičku na opravu domu. Bratia o tejto skutočnosti nevedeli a chceli, aby matka predmetný byt odpredala a rozdelila peniaze, čo sa v tom čase nedalo, pre spomínané záložné právo. Od t.č. nastal vážny problém a konflikty, do ktorých žalovaní zaťahovali poručiťku, vytýkali jej to a dokonca bolo aj obdobie, kedy sa so žalovanými 1/ a 3/ nestýkala. Poukázal na skutočnosť, že dňa XX.XX.XXXX iniciovali žalovaní, ktorí ovplyvnili poručiťku aj podanie trestného oznámenia za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Vec sa vyšetrovala pod ČVS:J. XXX-J.-Q.-XXXX a trestné stíhanie bolo odložené, pretože nebolo preukázané týranie, ako tvrdili žalovaní. V poslednom období a to najmä po zhoršení zdravotného stavu poručiťky, bola táto výslovne v rukách žalovaných a títo konali tak, že matku ešte viac zneisťovali a deptali až nakoniec v Q. M. zomrela a jej smrť žalobcovi 1/ a jeho rodine neoznámili. Poručiťka bola dokonca zo strany žalovaného 1/ uvedená do omylu, pretože jej žalovaní povedali, že žalobca 1/ jej byt v Q. predal, že sa do tohto bytu už nemôže vrátiť a následne si ju žalovaný 1/ zobral do svojej domácnosti, pričom poručiťka v tom čase bývala v podstate v dome žalobcu 1/ a navštevovala ich. V L. XXXX zlé vzťahy medzi jeho rodinou a žalovaným 1/ vyústili, že žalovaný fyzicky napadol manželku žalobcu 1/ L. Č., za čo bol odsúdený na podmienený trest a bol zaviazaný jej nahradiť škodu. Poručiťka po mozgovej príhode bola liečená lekárom, psychiatrom X.. A., ktorý musí vedieť a zo zdravotného záznamu mať dôkaz o zdravotnom stave poručiťky a o skutočnostiach, ktoré vyššie uviedol žalobca 1/. Obvodným ošetrovujúcim lekárom bol X.. A.. Žalobca 1/ nemá vedomosť, ako žalovaní naložili so zdravotnou dokumentáciou a kde sa nachádza, avšak, navrhol, aby súd vypočul ako svedka X.. A., ktorý zrejme má svoju zdravotnú dokumentáciu a bude vedieť sa vyjadriť k tvrdým okolnostiam. Poručiťku mal rád, bol jej najmladší syn, vekový rozdiel medzi súrodencami bol značný a aj z tohto dôvodu žalovaní nemali dobrý vzťah ku žalobcovi 1/ a počas jeho detstva prejavovali žiarlivosť a poručiťke svoje výhrady veľmi radi dávali najavo, čo ju trápilo. Tvrdil, že dôvody na vydedenie nie sú dané a žiadal, aby listina o vydedení bola považovaná za úkon, ktorý nie je účinný a aby bol považovaný za zákonného dediča po poručiťke. Nie je pravda, že porušil ust. § 469a ods. 1 písm. a),b) OZ, tiež poručiťka vzhľadom na jej zdravotný stav nebola spôsobilá vážne a slobodne prejavovať vôľu do notárskej zápisnice a aj v tomto smere notársku zápisnicu namietal, nakoľko následok po mozgovej príhode spôsobil u poručiťky závažné následky, ktoré mali podstatný vplyv na jej vôľové a aj psychické prejavy a schopnosti. Čo sa týka vydedenia žalobcov 2/ až 4/, poukázal na to, že v roku XXXX L. bola 15.ročná, E. bol 13 ročný a N. bol 10 ročný, deti mali veľmi radi svoju starú matku a ona ich, pravidelne sa stretávali, chodili si na oslavy a v podstate normálne rodinne nažívali. Nie je pravdou tvrdenie poručiťky, že sa s ňou nerozprávali a nenavštevovali ju. Jedine, kde poručiťku nenavštevovali bola domácnosť žalovaného 1/, s ktorým žil v spoločnom dome a tento si to ani neprial, preto poručiťka chodila na návštevu do bytu k žalobcom, príp. sa stretávali vonku na dvore a pod. Tvrdil, že listina o vydedení je neplatným úkonom z dôvodu nespôsobilosti poručiťky a taktiež skutočnosti uvedené v tejto listine nie sú pravdivé. Navrhol, aby súd v konaní vypočul žalobcov, manželku žalobcu 1/, X.. A. V., príp., aby súd vykonal ďalšie dokazovanie.

2. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení zo dňa XX.XX.XXXX uviedol, že žalobca 1/ je aj žalobcom vo veci 10C/9/2013, kde žaloval poručiťku z dôvodu zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva a túto žalobu podal z dôvodu, že dom č. XXX, ktorý dostal od poručiťky a súrodencov (žalovaných) v rozhodnutí z dedičského konania sp. zn. U. XXX/XX po ich otcovi sa nedá založiť v prospech banky, ako založil byt v Q.. Pred žalovanými sa vyjadril, že on sa z bytu oddelil - úver XX XXX eur. Žalovaný 1/ priložil LV č. XXXX a č. XXX ako dôkazy. Žalobca 1/ vyhodil prostredníctvom svojej manželky nábytok na dvor a pred políciou

sa vyjadril, že matka (poručiiteľka) ho obmedzuje a jeho manželka sa vyjadrila, že je pre nich babka mŕtva. Žalobca 1/ ju chcel cez psychiatrické vyšetrenie zbaviť svojprávnosti a od leta XXXX byvala v byte žalovaného 1/ v obývačke, aby bola zavretá zvlášť a zdieľala tak ich spoločný byt. Poručiiteľka v čase spisania listiny o vydedení dňa XX.XX.XXXX bola schopná daných úkonov, nakoľko sama fungovala v ich byte, mala svoje kľúče a chodila po vonku. Žalobcovia 2/ až 4/ sa pred ňou schovávali, zamykali byt pred ňou, nerozprávali sa s ňou. Podľa žalovaného 1/ žalobca 1/ klame, že mal poručiiteľku rád, až tak, že hneď po jej úmrtí vybavil úmrtný list, na katastri zrušil vecné bremeno a tak nadobudol dom č. XXX. Od XX.XX.XXXX vybavila manželka žalovaného 1/ opatrovateľskú službu, ktorá sa o poručiiteľku starala, nakoľko táto ostala ležiaca na posteli. V ostatnom čase sa o ňu starali žalovaný 1/ s rodinou a cez víkendy chodil pomáhať žalovaný 2/. Za celých 6 rokov čo poručiiteľka bývala u žalovaného 1/ ju žalobca 1/ ignoroval, nerozprával sa s ňou, nechodil s ňou k lekárovi.

3. Žalobcovia vo svojom vyjadrení zo dňa XX.XX.XXXX uviedli, že trvajú na tvrdeniach, ktoré uviedli v žalobe a zásadne namietajú a popierajú skutočnosti, ktoré uvádza žalovaný 1/ vo vyjadrení. Z obsahu listiny, ktorú zaslal súdu možno v časti poukázať na tvrdenia, ktoré majú záujem poškodiť na povesti žalobcov, v podstate skutočnosti uvádzané sú ohováraním a prispôsobovaním okolností v svoj prospech a v neprospech žalobcov. Je nemožné ustáliť kto z detí, príp. vnúčat má matku a starú matku viac radšej a koho má naopak radšej ona. Matka žalobcu 1/ a stará matka žalobcov 2/ až 4/ bola zo strany jej potomkov tlačaná do vyjadrení a situácií, ktoré ju veľmi trápili a v podstate s kým bola, zrejme, aby sa vyhla neprijemnostiam, tomu pritakala, tomu potvrdila jeho tvrdenia a tomu prejavila svoju náklonnosť. Matka žalobcu 1/ a žalobca 1/ mali veľmi úprimný citový vzťah a takýto vzťah mala aj k vnúčatám, teda žalobcom 2/ až 4/. Taktiež celá rodina žalobcu 1/ sa starala o ňu tak, ako najlepšie vedela a mohla, avšak zásahom ostatných členov rodiny, situácia bola mimoriadne napätá a komplikovaná, pretože nebhá matka žalobcu 1/ vnímala nezhody medzi jej deťmi a v širšej rodine, čo ju veľmi trápilo. Pokiaľ žalovaný 1/ poukazuje, ako sa o jeho matku staral, žalobca 1/ nevidí v tom nič výnimočné, pretože by to bolo tak správne. Takéto správanie však nemôže byť v neprospech žalobcov a nemôže byť zvýhodňovaný žalovaný 1/, príp. ostatní žalovaný 2/ a 3/.

4. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení zo dňa XX.XX.XXXX uviedol, že na žiadosť ich matky sa v dedičskom konaní po ich otcovi napísala 1 rodinného domu na žalobcu 1/. Zároveň dali do pozostalosti doživotné právo matky na užívanie bytu. Žalovaní na žalobcu 1/ žiarili, nakoľko matka ho mala rada, ako uviedol žalobca 1/ v žalobe. Je pravdou, že ich matka - poručiiteľka utrpela porážku, ale len slabú. Poprel tvrdenie žalobcu, že poručiiteľka bola u neho v byte a že sa s rodinou o ňu starali, keďže ju častejšie navštevoval on a mali celkom dobrý vzťah. Pol roka predtým ako žalobca 1/ založil matkin byt sa rozprával so žalovaným 2/ o tom, čo bude ďalej a žalovaný 2/ navrhol, aby matka zostala v byte dokiaľ bude sebestačná a bude vládvať platiť nájom a neskôr by sa byt mohol vymeniť za menší. V prípade, keby to vyžadujú okolnosti by sa byt odpredal a peniaze uložili na účet, z ktorého by bol financovaný domov pre seniorov, s čím žalobca 1/ súhlasil. Po pár mesiacoch začal žalobca 1/ prerábať byt a chcel dať vymeniť matke okná na byte a neskôr mu matka povedala, že sa nemá starať do vecí, ktoré sú medzi nimi. Žalovaný 2/ o jeho úvere vedel, avšak nepoznal výšku úveru. Matka mala veľký citový vzťah k svojim veciam a majetku, všetko si šetrila a odkladala. Po smrti otca splácala pôžičku a za peniaze, ktoré dostala z poisťky a zarobila popri dôchodku si byt v U. zariaďovala s tým, že tam pôjde bývať. S týmto vedomím si kúpila obývačku, sedačku, kuchynskú linku. Matka ťažko znášala, keď je žalobca 1/ niečo v byte zničil alebo keď rozdával jej veci k sviatkom a pod. Poukázal na tvrdenia žalobcu 1/, že v roku XXXX bola matka po hospitalizácii na tom zdravotne zle, avšak v roku XXXX sa pri podpísaní záložného práva uzdravila a potom v roku XXXX sa jej opätovne zhoršil zdravotný stav, pretože podpísala vydedenie. Poukázal na incident na rodinnej oslave žalobcu 1/ v roku XXXX, kedy žalobca 1/ v značne opitom stave navrhoval, aby byt poručiiteľky napísali na neho, resp. na žalovaného 2/, aby odstavili ostatných bratov. Po pár dňoch prišiel matke výpis z katastra a táto vyhúkla na žalovaného 2/ čo to má znamenať. Uviedol, že úver bol síce podpísaný jeho matkou, ale má za to, že jeho matka nebola druhý krát v banke podpísať navýšenie úveru. Po presťahovaní poručiiteľky do U. spolu so žalovaným 3/ kontaktovali žalobcu 1/, čo ďalej s bytom, avšak ten im povedal, že jeho to nezaujímá a že sa o matku staral doteraz a teraz sa majú starať oni. Po komplikáciách ohľadom bývania poručiiteľky u žalobcu 1/, kde mala právo doživotného užívania, navštívili právnu zástupkyňu, ktorá poručiiteľke odporučila vzhľadom na jej vek a zdravotný stav vydedenie žalobcu 1/, čo poručiiteľka aj urobila. Čo sa týka vychádzania poručiiteľky s rodinou žalobcov k tomuto uviedol, že poručiiteľka sa starala o žalobcov 2/ až 4/ ako deti žalobcu 1/ cez deň aj v noci a živila ich a títo sa u nej pravidelne stravovali. Podľa jeho názoru, keď sa matka presťahovala k žalovanému 1/, tak sa jej žalobcovia vyhýbali a nestretávali sa s ňou.

5. Žalobca 1/ vo svojom vyjadrení doručenom tunajšiemu súdu dňa XX.XX.XXXX uviedol, že jeho predošlá výpoveď je pravda a nemá prečo klamať. Na dedičskom konaní po smrti otca sa nezúčastnil, lebo v tej dobe nemal 18 rokov. Urobili to bez jeho vedomia a nikto sa nezaujímal o to, či nemá záujem o 1 domu. Keď v tomto dome nebyval, ponúkol svoju 1 aj žalovanému 2/, avšak ten mal vlastné bývanie a nedokázal tam bývať so žalovaným 1/ a jeho manželkou, nakoľko s nimi boli neustále problémy, o čom vedela aj poručiťka. Je pravdou, že so žalovaným 2/ mali dobrý vzťah, ktorý však ukončili tak, že žalovaný 2/ za ním prišiel a povedal mu, že radšej bude za dobre so žalovaným 1/ a nebude sa musieť starať o matku. Žalobca 1/ navrhoval aj riešenie, že by jeho manželka ostala doma a starala by sa o jeho matku u nich na byte, s čím nesúhlasil, nakoľko nemá opatrovateľský kurz. Keby nebol žalobca 1/ pomohol poručiťke s odkúpením bytu v Q., tak by po jej smrti boli kľúče odovzdané na bytovom družstve v Q. a byt by nebol predmetom dedičského konania.

6. Právna zástupkyňa žalobcov na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedla, že žalobcovia žiadajú, aby súd určil, že notárska zápisnica, ktorá obsahuje listinu o vydedení je neplatná a určiť, že žalobca 1/ je dedičom zo zákona po poručiťke M. Č.. Mala za to, že poručiťka nebola na tom zdravotne dobre. V roku XXXX mala mozgovú príhodu, jej zdravotný stav sa odvtedy zhoršoval, užívala lieky, a teda nevedela posúdiť svoj zdravotný stav a jej vôľa nemusela byť vážna. V konaní žalobcovia vedia dokázať, že poručiťka mala dobrý vzťah so žalobcom 1/. Žalobca 1/ prejavoval o ňu skutočný záujem a takisto jeho rodina. Zároveň uviedla, že žalobca 1/ nemal so svojimi súrodencami vzťahom na vekový rozdiel nikdy blízky vzťah a vzťahy v rodine sú mimoriadne zlé. Navrhla vykonať výsluch žalobcov 1/ - 4/, zabezpečiť zdravotný záznam poručiťky, vyzvať X.. A., či má vedomosť, kde sa nachádza zdravotný záznam, konkrétne psychiatrická časť záznamu, zabezpečiť výsluch X.. A. ako svedka. Zároveň žiadala súd, aby žalobcom dal lehotu na predloženie úverových zmlúv z dôvodu, že žalovaní neuvádzajú presne akým spôsobom bolo zabezpečené záložné právo na predmetnom byte. Jeden úver, ktorý bol doplnený novým úverom a taktiež s poukazom na skutočnosť, že tento úver je riadne splácaný a poručiťka žiadnym spôsobom nebola týmto úverom ohrozená a ani sa nepodieľala na splácaní úveru. Žiadala, aby súd požiadal Sociálnu poisťovňu o výške dôchodku poručiťky a zároveň vyžiadať dedičský spis po poručiťovi X. Č..

7. Žalovaný 1/ na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedol, že má za to, že treba žalovať notárku a nie ich. Notárka v notárskej zápisnici uviedla, že poručiťka je spôsobilá na právne úkony. Súhlasil s listinou o vydedení, myslí si, že dôvody, ktoré uviedla poručiťka v listine o vydedení sú riadne dané a dokázateľné. Čo sa týka spomenutého zdravotného stavu poručiťky, tak na jednej strane právna zástupkyňa žalobcu 1/ tvrdí, že matka nebola zdravotne spôsobilá, keď podpisovala listinu o vydedení, no na druhej strane po jej porážke, žalobca 1/ založil jej byt v Q. a zobral si pôžičku. Na toto spôsobilá bola. Žiadal, aby si súd vyžiadal správu z polície v Q. zo dňa XX.XX.XXXX ohľadom trestného oznámenia, ktoré podala M. Č..

8. Žalovaný 2/ na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedol, že so žalobou taktiež nesúhlasí. Matka podľa neho mala dôvod na to, aby brata vydedila. Prvým bolo to, že jej založil byt, druhým dôvodom bol predaj chalupy v U., kde mala doživotné právo bývania. Ďalším dôvodom bolo to, že sa žalobca 1/ o matku nestaral, chodili k nej iba deti, stravovali sa u nej a ona sa starala o nich. Žalobca 1/ jej nedával ani peniaze. Čo sa týka jej zdravotného stavu, tak on s ňou bol v nemocnici, keď mala porážku. Z nemocnice odchádzala po vlastných nohách. Primár povedal pri prepúšťaní, že mala šťastie, že porážku mala iba ľahkú. Jediný problém, ktorý mala bola chôdza. Nepamätal si, že by poručiťka mala duševné problémy. Myslí si, že od U.. A. žiadne lieky na psychiku nedostala, dostala od neho len lieky na podporu pamäti. Navrhol, aby súd vypočul jeho sesternicu L. G.Ú., ktorá by mohla objasniť matkin duševný stav v poslednom období pred jej smrťou.

9. Žalovaný 3/ na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedol, že taktiež so žalobou nesúhlasí a pripája sa k vyjadreniam jeho bratov - žalovaných 1/ a 2/. O poručiťku nebolo postarané tak, ako malo byť.

10. Právna zástupkyňa žalobcov na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedla, že vzhľadom na obsah lekárskeho správ a závery U.. J., U.. A. a tiež obvodného lekára sa žalobcovia domnievajú, že je takmer jednoznačne preukázané, že poručiťka trpela minimálne od XX.XX.XXXX duševným ochorením a v čase spísania listiny o vydedení nebola spôsobilá prejať svoju slobodnú a vážnu vôľu vzhľadom na

predmetné ochorenie. Trvala na tom, aby súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom psychiatrom, aby tento zodpovedal otázku spôsobilosti poručiťky dňa XX.XX.XXXX prejavíť svoju vôľu slobodne a vážne.

11. Žalovaný 1/, 2/ a 3/ na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX zhodne uviedli, že nesúhlasia s uzavretím zmluvy a nesúhlasia ani s navrhnutým znaleckým dokazovaním.

12. Žalovaný 2/ na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedol, že so znaleckým posudkom nesúhlasí, pretože bol spravený bez ich osobnej konzultácie so znalcom len na základe písomných podkladov. Kľúče od bytu mala aj manželka žalobcu a pritom poručiťka nevedela, že tieto kľúče majú. Preto si myslela, že jej niekto chodí po byte. Žalovaný 2/ taktiež nesúhlasil s platením trov.

13. Žalovaný 3/ sa na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX vyjadril, že sa nejde vyjadrovať k týmto sporom a nechce mať s nimi nič spoločné.

14. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX uviedla, že žalobcovia súhlasia so závermi znaleckého posudku. Sama právna zástupkyňa určitý čas bývala vo vchode, kde bývala aj poručiťka a uviedla, že obyvatelia bytovky mali niekoľkokrát problém s poručiťkou, ktorá nevedela, kde sa nachádza a museli jej pomôcť zorientovať sa. Vzhľadom na existujúce listiny o vydedení, ktorou poručiťka vydedila žalobcu 1/ a následne osobitne v nej aj žalobcov 2/ až 4/ v dedičskom konaní bol dôvod listiny o vydedení namietaný od počiatku a to v 2 rovinách. 1. rovina bola mienená v smere, že žalobcovia odmietali uvedené dôvody vydedenia, ktoré mali byť tie, že žalobca syn s rodinou nemal poskytovať potrebnú pomoc v starobe, v chorobe a neprejavovať záujem o poručiťku. 2. dôvod namietania listiny o vydedení boli zdravotné dôvody, resp. nespôsobilosť poručiťky prejavíť vôľu v listine o vydedení a neschopnosť správne posúdiť tento právny úkon, ktorý mala dňa XX.XX.XXXX poručiťka vykonať do notárskej zápisnice. Súd vyhovel návrhom účastníkov a ustanovil znalca v konaní, na základe ktorého bolo vykonané znalecké dokazovanie a výsledkom znaleckého dokazovania bolo potvrdenie tvrdení žalobcov o nespôsobilosti vydedenia žalobcov 1/ až 4/ a o zdravotnej, resp. duševnej chorobe, ktorou poručiťka trpela dlhodobo a aj v čase spísania notárskej zápisnice. Z uvedených dôvodov mala za to, že žaloba je dôvodná a žiadajú tejto žalobe vyhovieť. V petite žaloby žiadali určiť 2 výroky: Jedným výrokom neúčinnosť vydedenia voči žalobcom 1/ až 4/, čo vyplýva zo samotnej listiny o vydedení, v ktorej poručiťka výslovne uviedla, že vydeduje žalobcu a aj jeho 3 deti, teda žalobcov 2/, 3/, 4/. Vychádzali z toho, že dedičské konanie môže trvať ešte podstatný čas a v prípade, žeby nepredvídanou okolnosťou mohlo dôjsť k smrti žalobcu 1/, mohla by nastať situácia, že listina o vydedení voči žalobcom 2/, 3/, 4/ by mohla byť voči nim právne účinnou, príp. by mohli vzniknúť ďalšie prietahy v dedičskom konaní vo vzťahu k okruhu dedičom. Na druhej strane výrok, ktorým žiada, aby súd určil, že žalobca 1/ E. Č. je dedičom zo zákona po nebohej poručiťke je výrok, ktorý je v danom čase a pre pokračovanie dedičského konania zásadným, aby bolo možné v konaní určiť okruh dedičov a výšku dedičských podielov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žiadala, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Zároveň si uplatňujú v prípade úspechu právo na náhradu trov konania voči žalovaným.

15. Súd vykonal dokazovanie oboznámením, resp. prečítaním listinných dôkazov predložených žalobcami, žalovanými, ich vypočutím, vyžiadaním zdravotnej dokumentácie poručiťky, znaleckým posudkom a zistil nasledovný skutkový stav veci:

16. Notárskou zápisnicou S. XXX/XXXX, S. XX XXX/XXXX spísanou dňa XX.XX.XXXX v Q. notárkou F. O. R. spísala poručiťka listinu o vydedení, ktorou vydedila zo všetkého svojho majetku, hnutelného aj nehnuteľného, syna - žalobcu 1/ a ako dôvod vydedenia uviedla dôvody uvedené v § 469a ods. 1 písm. a) a b) OZ, t. j. syn s rodinou jej neposkytoval potrebnú pomoc v starobe, chorobe a zároveň o ňu trvalo neprejavoval záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Žalobca 1/ jej neumožňoval bývať v dome, v ktorom má právo doživotného bývania a užívania a to od F. XXXX, zo zdravotných dôvodov, býva u syna - žalovaného 1/, ktorý je spoluvlastníkom druhej 1 domu č. XXX v U.. Zároveň z rovnakých dôvodov vydedila aj deti žalobcu 1/ - a to žalobcov 2/, 3/ a 4/.

17. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa XX.XX.XXXX, č. k. XD/XX/XXXX - 48, právoplatným dňa XX.XX.XXXX súd odkázal žalobcu 1/ ako účastníka dedičského konania po poručiťke, aby v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podal na tunajší súd návrh na určenie, že je zákonným dedičom po poručiťke.

18. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa XX.XX.XXXX, č. k. XD/XX/XXXX - 59, právoplatným dňa XX.XX.XXXX súd konanie prerušil do právoplatného rozhodnutia tunajšieho súdu o návrhu žalobcov o určenie neplatnosti vydedenia a určenie, že žalobca 1/ je dedičom zo zákona po poručiťke.

19. Rozhodnutím X. Q. zo dňa XX.XX.XXXX, č. XXXX/XXXX vo veci posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu bolo rozhodnuté, že poručiťka bola odkázaná z dôvodu zdravotného postihnutia na sociálnu službu poskytovanú opatrovateľskej služby. Posudzujúci lekár určil VI. stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Z posudku zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že poručiťka bola odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby v rozsahu viac ako 12 hod./deň a to v oblasti sebaobslužných úkonov pri stravovaní a pitnom režime, osobnej hygiene a celkovom kúpeli, vyprázdňovaní, obliekaní a vyzliekaní, zmene polohy, sedení a státi, pohybe po schodoch a po rovine, orientácii v prostredí a dodržiavaní liečebného režimu a v dohľade. Taktiež pri úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť - nákup potravín, varení jedla, bežnom upratovaní, starostlivosti o bielizeň, o lôžko a pri základných sociálnych aktivitách - pri sprievode na lekárske vyšetrenie a pri vybavovaní úradných záležitostí.

20. Na základe Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX medzi poskytovateľom - X. Q. a prijímateľom - poručiťkou, bola poručiťke poskytovaná sociálna služba - opatrovateľská služba, nakoľko poručiťka bola fyzickou osobou odkázanou na pomoc inej fyzickej osoby. Táto služba jej bola poskytovaná od XX.XX.XXXX na 21 pracovných dní v mesiaci v rozsahu 7,5 hod. denne. Zo zmluvy o platení úhrady za opatrovateľskú službu zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovaný 1/ sa zaviazal na čiastočnú úhradu za poskytované úkony opatrovateľskej služby.

21. Uznesením J. Q. W. Q., odbor kriminálnej polície zo dňa XX.XX.XXXX, ČVS:J.-XXX/OVK-Q.-XXXX vo veci podozrenia zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona - poškodenej poručiťky bola vec odmietnutá, nakoľko nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že poručiťka do polovice L. XXXX bývala sama v byte v Q. a následne odišla bývať do U. č. XXX, kde býva jej syn (žalobca 1/) s manželkou, nakoľko sa o seba už nevedela starať. V tomto dome býva taktiež žalovaný 1/ s manželkou. Poručiťka uviedla, že žalobca 1/ so ženou ju netýrajú, nerobia jej nič zlé, akurát sa im v minulosti starala o deti, miňala na nich peniaze a nič jej za to nedali a teraz sa s ňou nerozprávajú. Ich vzťahy sa pokazili preto, lebo na seba previedli jej byť v Q. a ona ani nevedela, čo podpisuje, žalobca 1/ jej dal nejaké papiere na podpis a tak ich popodpisovala. Žalobca 1/ s rodinou sa s ňou nerozprávajú, nezaujímajú sa o ňu a ani sa jej neopýtajú ako sa má a či niečo potrebuje. Žalobca 1/ a jeho žena obaja vo výpovediach uviedli, že poručiťku netýrajú, nič zlé jej nerobia. Z týchto výpovedí - poškodenej, žalobcu 1/ a jeho ženy nevyplývalo konanie takého charakteru, ktoré by malo znaky týrania blízkej osoby a zverenej osoby.

22. Zmluvou o zriadení záložného práva zo dňa XX.XX.XXXX uzatvorenou medzi spoločnosťou W., L..V.. a poručiťkou bolo zriadené záložné právo v prospech záložného veriteľa - žalobca 1/ s manželkou na pohľadávku zo Zmluvy o poskytnutí úveru A. vo výške XX XXX,XX eur, na záloh - byt č. XX vo vchode č. X v bytovom dome súp. č. XXX na parc. č. Z. G. XXXX zapísaný na LV č. XXXX pre k. ú. Q., ktorého vlastníkom bola poručiťka.

23. Čestným prehlásením žalovaných 2/ a 3/ títo prehlásili, že po ústnom dohovore s bratom - žalobcom 1/ a jeho príslube, že uvoľní matke jednu izbu, jej presťahovali z bytu v Q. 1 šatník, 1 válendu, 1 chladničku a 1 kreslo, ktoré zložili v byte žalobcu 1/. Od F. XXXX pravidelne prispievajú matke sumou XX eur, ktorou sa platí byt v Q., ktorý je zaťažený záložným právom žalobcu 1/. Právo doživotného bývania a užívania bytu žalobcu 1/ jej tento neumožňuje a nábytok jej vystaňoval na dvor, o čom bolo spísané trestné oznámenie dňa XX.XX.XXXX.

24. Z prepúšťacej správy poručiťky z S. Q. M., neurologické oddelenie od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX je zrejme, že poručiťka utrpela mozgový infarkt vyvolaný trombózou mozgových artérií.

25. Z lekárskej dokumentácie poručiťky od psychiatra X. A. je zrejme, že poručiťke bola na vyšetrení dňa XX.XX.XXXX diagnostikovaná D..X - W. U. s akútnym začiatkom. Poručiťka mala lucidné vedomie, bola nepresne orientovaná časom, miestom aj vlastnou osobou. Následne bola na kontrolných psychiatrických vyšetreniach dňa XX.XX.XXXX, XX.XX.XXXX, XX.XX.XXXX a XX.XX. XXXX, z ktorých

vyplýva, že poručiiteľka bola zábudlivá najmä na nové veci, namýšľala si, že ju okrádajú, lieky užívala a zatiaľ bývala samostatne, čo zvládala.

26. Z lekárskej správy od X.. X. J. zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že poručiiteľka bola na vyšetrení pre zhoršenie pamäti, zabúdala, v domácom prostredí bolo prítomné obviňovanie a pre daný problém bola psychiatricky vyšetrená s diagnózou - W. U.. Zo záveru lekárskej správy je u poručiiteľky zrejme U. V. Ť. V..

27. Z lekárskej správy zo dňa XX.XX.XXXX a z Prepúšťacej správy je zrejme, že poručiiteľke bola diagnostikovaná D..X - E. W. U.. Poručiiteľka bola lucídna, dezorientovaná miestom a časom, nepokojná s vulgarizmami a nutnosťou tlmenia a utekala z oddelenia (bola jej diagnostikovaná akútna bronchitída). Poručiiteľka lekárke uviedla, že je na výlete, je Ú., rok XXXX, deň nevedela uviesť a dostala sa tam, lebo im kázali prihlásiť sa na výlet. Taktiež uviedla, že má XX rokov, alebo XX nevedela presne.

28. Z lekárskeho správ doručených súdu od X.. J. (Neurologická ambulancia) vyplýva, že poručiiteľka bola u nej vyšetovaná dňa XX.XX.XXXX, XX.XX.XXXX, XX.XX.XXXX po cievnej mozgovej príhode. Ďalej bola vyšetovaná dňa XX.XX.XXXX a dňa XX.XX.XXXX kvôli problémom z chrbticou. Zo správy zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že poručiiteľka zabúdala, v domácom prostredí obviňovala, kvôli čomu absolvovala psychiatrické vyšetrenie, kde jej bola diagnostikovaná vaskulárna demencia, paranoidná pohotovosť. Záver z vyšetrenia je demencia - stredne ťažkého stupňa (degeneratívna). Na vyšetrení dňa XX.XX.XXXX bolo zistené, že zabúdanie poručiiteľky stále trvá. Poručiiteľka bola pri vedomí, spolupracovala, mala pomalšie psychomotorické tempo a nebola orientovaná v čase. Na kontrole dňa XX.XX.XXXX bol stav poručiiteľky bez zmeny, chvíľkami jej pamäť fungovala, chvíľkami zabudla.

29. Zo strany žalobcov bolo požadované aj zabezpečenie lekárskeho správ od obvodného lekára X.. E. A., čo súd učinil, avšak X.. A. súdu oznámil, že nedisponuje kompletnou zdravotnou dokumentáciou poručiiteľky a preto nám nemôže zaslať výpis zo zdravotnej dokumentácie. Odporučil, aby sa súd obrátil na X.. Q. (ako nástupcu X.. A.) a X.. J., ktorí by mali mať k dispozícii požadovanú dokumentáciu.

30. Z oznámenia Sociálnej poisťovne zo dňa XX.XX.XXXX je zrejme, že poručiiteľka bola poberateľkou starobného dôchodku vo výške XXX,XX eur a vdovského dôchodku vo výške XXX,XX eur.

31. Znalec X.. L. Q. vyhotovil Znalecký posudok č. XX/XXXX vo veci poručiiteľky, v ktorom došiel k záveru, že znaleckým psychiatrickým skúmaním duševného stavu poručiiteľky na základe jej zdravotnej dokumentácie zistil, že trpela závažnou duševnou poruchou - Vaskulárnou demenciou s poruchami novopamäti, staropamäti, dezorientáciou miestom, časom, osobou a paranoidným syndrómom už XX.XX.XXXX, t. j. takmer trištvrté roka pred podpisom listiny o vydedení dňa XX.XX.XXXX. V deň podpisu listiny o vydedení XX.XX.XXXX trpela poručiiteľka závažným duševným ochorením - Vaskulárnou demenciou stredne ťažkou s MMSE 17 bodov a pridruženým paranoidným syndrómom. Táto porucha má chronický charakter, je trvalá a liečbou neovplyvniteľná. Pod vplyvom tejto poruchy človek nie je schopný zabezpečiť svoje osobné, každodenné životné potreby. V súvislosti s právnymi úkonmi sa nedokáže rozhodovať racionálne, so súdnym zhodnotením všetkých sociálnych väzieb a súvislostí, s adekvátnym posúdením výhod a nevýhod, s uvedením si dôsledkov rozhodnutí v širších kontextoch. Zdravotný stav poručiiteľky v deň podpisu listiny o vydedení dňa XX.XX.XXXX, spôsobil úplné vymiznutie rozpoznávacích funkcií a schopností umožňujúcich nezávislý rozhodovací proces, a to aj s posúdením možných externých vplyvov, t. j. že nebola v tomto čase spôsobilá prejavíť svoju vôľu slobodne a vážne.

32. Podľa § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

33. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

34. Podľa § 194 ods. 1 CMP, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako

menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

35. Podľa § 469a ods. 1 písm. a), b) zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), poručiteľ môže vydediť potomka, ak v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, o poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať.

36. Podľa § 469a ods. 3 OZ, o náležitostiach listiny o vydedení a o jej zrušení platia obdobne ustanovenia § 476 a 480; v listine však musí byť uvedený dôvod vydedenia.

37. Podľa § 476 ods. 1 OZ, poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

38. Podľa § 476 ods. 2 OZ, v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

39. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

40. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

41. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

42. Predtým, než súd vec skúmal po vecnej stránke, bolo potrebné zaoberať sa tým, či žaloba tak ako ju žalobcovia na súd podali je podľa Civilného sporového poriadku prípustná. Žalobcovia sa v danom prípade domáhali svojho práva dvoma výrokmi. Prvým výrokom sa žalobcovia 1/ až 4/ domáhali určenia neplatnosti listiny o vydedení spísanej formou notárskej zápisnice S., S. XXXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX. Druhým výrokom sa domáhali určenia, že žalobca 1/ je dedičom po poručiťelke M. Č., na podanie ktorej žaloby bol žalobca 1/ odkázaný notárom, ktorý ako súdny komisár prejedával dedičstvo po poručiťelke M. Č. v konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. XD/XX/XXXX. Oboma výrokmi teda požadovali, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Podľa ustanovenia § 137 písm. d) CSP domáhať sa určenia právnej skutočnosti je prípustné iba vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

43. Vychádzajúc z vyššie uvedeného má súd za to, že v prípade výroku, ktorým sa žalobca 1/ domáhal určenia, že je dedičom po poručiťelke M. Č., v podstate požadoval, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP s tým, že táto žaloba je prípustná podľa osobitného predpisu, a to v tomto konkrétnom prípade podľa § 194 Civilného mimosporového poriadku. Postupom podľa § 194 CMP sa riešia najmä sporné skutkové otázky, ktoré majú vplyv na dedičské právo t. j. na závet či listinu o vydedení. Avšak čo sa týka výroku, ktorým sa všetci žalobcovia 1/ až 4/ domáhali určenia neplatnosti listiny o vydedení spísanej formou notárskej zápisnice, súdu nie je známy žiadny osobitný predpis, ktorý by pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti listiny o vydedení spísanej formou notárskej zápisnice, akú v tomto spore podali žalobcovia 1/ až 4/. Nie je pritom rozhodujúce, či majú žalobcovia na takomto určení neplatnosti tejto listiny naliehavý právny záujem alebo nie, pretože tu nejde o žalobu na určenie, či tu právo je alebo nie je (§ 137 písm. c) CSP), ale o žalobu na určenie právnej skutočnosti, ktorú musí pripúšťať osobitný právny predpis. Keďže takéhoto osobitného právneho predpisu podľa názoru súdu niet, je žaloba žalobcov 1/ až 4/ o určenie neplatnosti listiny o vydedení spísanej formou Notárskej zápisnice S., S. XXXXX/XXXX z dňa XX.XX.XXXX neprípustná, preto súd v tejto časti žalobu zamietol (viď rozhodnutie KS TN zo dňa 24.04.2019, sp. zn. 17Co/266/2018).

44. Žalovaní 1/ až 3/ boli v tejto časti žaloby v plnom rozsahu úspešní (výrok I. tohto rozsudku), preto by im voči žalobcom 1/ až 4/ patril nárok na náhradu trov konania v tejto časti v rozsahu 100 %. Avšak súd im túto náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 4/ nepriznal, nakoľko z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že im nijaká náhrada trov konania nevznikla.

45. Platnosť listiny o vydedení spísanú formou Notárskej zápisnice však súd skúmal prejudiciálne pri zisťovaní, či žalobca 1/ je dedičom po poručiteľke M. Č. alebo nie, teda v rámci druhého výroku žaloby.

46. Vydedenie je jednostranný právny úkon poručiteľa, ktorým výslovne prejaví svoju vôľu o vylúčení neopomenuteľného dediča, resp. dedičov, z dedenia. Podľa zákona musí vydedenie spĺňať materiálne a formálne náležitosti ustanovené zákonom. Poručiteľ môže vydediť potomka iba z dôvodov, upravených priamo v § 469a ods. 1 OZ. Tieto dôvody vydedenia sa môžu vzťahovať i na deti potomkov (vnuci, právnicí). Tými dôvodmi sú, a teda poručiteľ môže vydediť potomka, ak a) V rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, b) O poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, c) Bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka, d) Trvalo vedie neusporiadaný život. Uvedené, zákonom taxatívne stanovené, dôvody vydedenia predstavujú materiálnu náležitosť vydedenia. Listina o vydedení musí takisto napĺňať znaky, ktoré sú potrebné pre závet (podľa § 476 OZ) a musí obsahovať dôvod vydedenia potomka (podľa § 469a ods. 1 OZ). Je potrebné, aby listina o vydedení bola urobená vždy písomne. Prejav vôle poručiteľa o vydedení potomka musí byť urobený výslovne. V listine o vydedení sa musí uviesť deň, mesiac, rok podpisania. Tento jednostranný právny úkon môže poručiteľ napísať vlastnou rukou alebo ich zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

47. Na základe vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že v danom prípade sa poručiteľka rozhodla pre spísanie listiny o vydedení, a to vo forme notárskej zápisnice (§ 476d Občianskeho zákonníka). Daná listina o vydedení podľa názoru súdu spĺňa všetky formálne náležitosti, t. j. je poručiteľkou podpísaná, v notárskej zápisnici je uvedený deň, mesiac a rok kedy bola podpísaná, notárska zápisnica obsahuje meno, priezvisko a sídlo notára, meno, priezvisko a rodné číslo, dátum narodenia a trvalé bydlisko účastníkov, vyhlásenie účastníkov, že sú spôsobilí na právne úkony, údaj o tom, ako bola preukázaná totožnosť účastníkov, obsah právnych úkonov, údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená a taktiež notárska zápisnica obsahuje odtlačok úradnej pečiatky notára a jeho podpis.

48. Napriek konštatovaniu, že listina o vydedení spĺňa všetky formálne náležitosti vydedenia, súd dospel vykonaným dokazovaním jednoznačne k záveru, že predmetná listina o vydedení spísaná formou notárskej zápisnice je absolútne neplatným právnym úkonom pre nespôsobilosť poručiteľky na tento právny úkon z dôvodu jej duševnej poruchy v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

49. Žalobcovia už v podanej žalobe poukazyvali na to, že zdravotný stav M. Č. v čase spisovania listiny o vydedení formou notárskej zápisnice bol taký, že poručiteľka bola ľahko ovplyvniteľná a trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na podpis tejto notárskej zápisnice. Tým pádom išlo o právny úkon urobený M. Č., ktorá trpela duševnou poruchou a táto aj napriek tomu, že nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, ani jej spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená, zapríčinila jej nespôsobilosť na tento úkon.

50. Zo znaleckého posudku X.. L. Q., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a atoxikomácie, gerontopsychiatria) jednoznačne vyplynulo, že M. Č. trpela závažnou duševnou poruchou - Vaskulárnou demenciou s poruchami novopamäti, staropamäti, dezorientáciou miestom, časom, osobou a paranoidným syndrómom už XX.XX.XXXX, t. j. takmer trištvrte roka pred podpisom listiny o vydedení dňa XX.XX.XXXX. Keďže uvedená duševná porucha má chronický charakter, to znamená, že je liečbou neovplyvniteľná, touto diagnózou M. Č. trpela aj dňa XX.XX.XXXX, teda v deň, kedy bola spísaná Notárska zápisnica - listina o vydedení a poručiteľkou tieto listiny podpísané. Pod vplyvom svojho ochorenia M. Č. nebola dňa XX.XX.XXXX schopná zabezpečiť nielen svoje osobné každodenné životné potreby, ale v súvislosti s právnymi úkonmi sa nedokázal rozhodovať racionálne, so súdnym zhodnotením všetkých sociálnych väzieb a súvislostí s adekvátnym posúdením výhod a nevýhod, s uvedením si závažnosti dôsledkov rozhodnutí v širších kontextoch a to aj s posúdením možných externých vplyvov, t. j. že poručiteľka nebola v tomto čase spôsobilá prejavíť svoju vôľu slobodne a vážne.

51. Vychádzajúc z vyššie uvedeného znaleckého posudku súd jednoznačne konštatuje, že M. Č. v čase spísania listiny o vydedení formou notárskej zápisnice dňa XX.XX.XXXX konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou, v zmysle čoho je tento právny úkon absolútne neplatný

(§ 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Skutočnosť, ktorú konštatoval znalec v závere znaleckého posudku, že M. Č. trpela závažnou duševnou poruchou už dňa XX.XX.XXXX, korešponduje aj s tvrdeniami žalobcov, o zhoršujúcom sa zdravotnom stave M. Č., v čase po jej mozgovej príhode.

52. Žalovaný 2/ vzniesol voči znaleckému posudku X.. Q. námietky, v ktorých poukazoval na skutočnosť, že tento bol vypracovaný len na základe písomných podkladov a nie osobnej konzultácie so stranami sporu. Súd však uvedenú námietku žalovaného 2/ voči znaleckému posudku X.. Q. vyhodnotil ako nedôvodnú. Znalec ako jediný dôkazový materiál, ktorý pri vypracovaní posudku hodnotil, boli lekárske záznamy zo zdravotnej dokumentácie M. Č. nachádzajúcej sa v spise, ktorú zadovážil tunajší súd od ošetrovujúcich lekárov poručiťky. Preskúmajúc obsah znaleckého posudku má súd za to, že znalec pri vypracovávaní znaleckého posudku správne vychádzal len z údajov zo zdravotnej dokumentácie, ktorá sa nachádza v súdnom spise. Pre vypracovanie predmetného znaleckého posudku nebolo potrebné, aby znalec vykonal osobné konzultácie so stranami sporu. V závere znaleckého posudku, kde znalec odpovedal na otázky dané v uznesení tunajšieho súdu, sa znalec riadne vysporiadal s posúdením zdravotného stavu M. Č.. Súd má za to, že žiadna zo strán sporu a ani súd nedisponujú takýmito odbornými vedomosťami, aby mohli relevantným spôsobom vyhodnotiac lekárske správy a stupeň ochorenia M. Č. dospieť k odbornému záveru, tak ako je toto schopný jedine znalec, ktorý bol práve za týmto účelom v tomto konaní ustanovený.

53. Vzhľadom na zhora uvedené má súd za to, že námietky žalovaného voči znaleckému posudku X.. Q. sú nedôvodné. Súd nemá pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku X.. L. Q. a pri svojom rozhodovaní z tohto znaleckého posudku aj vychádzal. V konečnom dôsledku sám žalovaný v námietkach voči znaleckému posudku uviedol, že rešpektuje erudovanosť do konania pribratého znalca a voči jeho osobe nemá žiadne námietky.

54. Keďže vykonaným dokazovaním súd dospel jednoznačne k záveru, že listina o vydedení spísaná formou notárskej zápisnice je absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, určil, že žalobca je dedičom po poručiťke M. Č., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX a teda v tejto časti žalobe žalobcu 1/ vyhovel.

55. Žalobca 1/ bol v tejto časti žaloby v plnom rozsahu úspešný, preto mu súd za použitia § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovaným v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdny úradník s poukazom na § 262 ods.2 CSP.

56. Súd zároveň určil, že štát má voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré trovy spočívajú v doplatení znaleckého za vyhotovený znalecký posudok, nakoľko žalobca 1/ bol v časti o určenie, že je zákonným dedičom po poručiťke v konaní úspešný a záloha zo strany žalobcov na tento dôkaz bola nedostačujúca. Súd zároveň poznamenáva, že určenie, kto bude v konečnom dôsledku platiť trovy štátu, sa riadi zásadou úspechu/neúspechu v konaní a nie tým, kto vykonanie takéhoto dôkazu navrhol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku cestou Okresného súdu Považská Bystrica na Krajský súd v Trenčíne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, uvedenie spisovej značky, čo sa ním sleduje a podpis; § 127 ods. 1,2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, a) že neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Ak povinný neplní dobrovoľne to, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na výkon rozhodnutia podľa osobitného predpisu (Exekučný poriadok).